NOKTALAMA İŞARETLERİ

NOKTA (.)

- Tamamlanmış cümlelerin sonuna konur.
  Bu akşamki maçı dört gözle bekliyorum.
- Bazı kısaltmaların sonuna konur.
  T.C.(Türkiye Cumhuriyeti), Av.(Avukat), Cad.(Cadde)
- Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.
  Okul takımımız turnuvada 3. oldu.
- Tarih yazımında gün, ay, yıl rakamlarının arasına konur.
  Öğretmenliğe 20.09.2000 tarihinde başladım.
- Saat ve dakika bildiren rakamların arasına konur.
  En sevdiğim dizi bu akşam 20.30 da başlayacak.

İKİ NOKTA (:)

- Kendisinden sonra örnek verilecek cümlenin sonuna konur.
  Anlatılanlardan şunu anladım: Sanat toplumu geliştirir.

- Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konur.
  Çalışmalarımızın bir tek amacı vardır: Milletimize faydalı bir birey olmak.

- Başkasından aktarılan yazı ya da sözlerde konuşma çizgisinden önce iki nokta konur.
  Nasreddin Hoca yerden doğruldu:
  --Zaten inecektim.

KESME İŞARETİ (')

- Özel isimlere getirilen çekim eklerini ayırmak için kullanılır.
  Atatürk'ün Türkiye'si çok gelişti."
- Özel isimlere getirilen yapım ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz.
  İzmirliler bu olaya çok sevinmişti.(**İzmir'liler** diye yazılsa yanlış olurdu.)
- Kısaltmalara getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılır.
  23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılışı yapıldı.
- Bir harf veya ekten sonra gelen ekleri ayırmada kullanılır.
  Alfabemizde u'dan önce t harfi vardır.
- Özellikle belirtilmek ve gösterilmek istenen harf veya kelimeden sonra kesme işareti getirilir.
  Bağlaç olan ile'nin yerine ve getirilebilir.

KISA ÇİZGİ (-)

- Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.
  Kitap okumanın değerini bilmeyen ulusların ileri gitmesi olanaksızdır.
- Cümlede ara sözleri ve ana cümleleri ayırmak için kullanılır.
  Bu filmi - film seyretmeyi çok severim - geçen yıl izlemiştim.
- Dil bilgisinde ve ekleri ayırmadan kullanılır. Fiil köklerinden de sonra kullanılır. Eklerden önce gelir.
  git-mek - , bak - ış - ın , -den, -ki, -lik.
- İki kelime arasında "ve, ile" anlamında kullanılır.
  Eser 1923 - 1938 arasındaki siyasal yaşamımızı anlatıyor.

NOKTALI VİRGÜL (;)

- Cümle içinde virgülle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.
  Bu bölgede genellikle erkek çocuklara Ali, Tuğrul, Cem**;** kız çocuklara ise Fatma, Aynur, Demet adları verilir.
- Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
  Eşek ölür, semeri kalır**;** insan ölür eseri kalır.
- Virgülle ayrılmış örnekleri farklı örneklerden ayırmak için konur.
  Türkiye, Almanya**;** Ankara, Paris.
- Kendilerinden önceki cümleyle ilgi kuran "ancak, yalnız, fakat, lâkin, çünkü, yoksa, bundan dolayı," vb. bağlaçlarından önce konur
  Dün seni kütüphanede çok bekledim**;** ama gelmedin.

VİRGÜL (,)

- Eş görevli sözcüklerin arasına konur.
  Kardeşime ayakkabı, elbise, çanta ve defter aldık.
- Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
  Ülkemi seviyorum, insanlarımı tanıyorum, kendimi biliyorum.
- Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur.
  Arkadaşları, yarın yazılımız var!
- Cümlede ara sözlerin başına ve sonuna konur.
  Yazar, Ömer Seyfettin, sade bir Türkçe ile yazmıştır.
- Özne ile yüklem arasına başka ögeler girmişse özneden sonra kullanılır.
  Kitap, kültürel birimi nesillerden nesillere aktarmak çok önemli bir köprü görevindedir.

ÜÇ NOKTA (...)

- Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.
  Karşımızda yemyeşil bir ova...
- Alıntılarda; başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konur.
  ... Demek ki edebiyat bir toplumun vazgeçilmezlerindendir.
- Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümünde okuyucunun hayal gücüne bırakıldığını yerlere konur.
  Evin bahçesinde yeşil çimenler, büyük gövdeli çınar ağaçları, rengârenk çiçekler...
- Açıklanmak istenmeyen bilgilerin yerine kullanılır.
  Savcı ... hakkında soruşturma açmış.

SORU İŞARETİ (?)

- Soru bildiren cümle veya sözlerin sonuna konur.
  Bu şiiri kim yazmış**?**
- Bilinmeyen yer, tarih, vb. durumlar için kullanılır.
  Yunus Emre (**?** - 1320) dilimizi çok iyi kullanırdı.
- Soru cümlesi veya ifadesi olmadığı hâlde soru anlamını taşıyan ifadelerden sonra da soru işareti konur.
  Adınız**?** Doğum yeriniz**?**
- Bir bilginin şüpheyle karşılandığı veya kesin olmadığı durumlarda soru işareti parantez (ayraç) içinde kullanılır.
  1496 **(?)** yılında doğan sanatçı birçok eser vermiştir.

TIRNAK İŞARETİ (" ")

- Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içinde yazılır.
  Atatürk öğretmenlere:
  "Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır.**"** dedi.
- Özel olarak belirtilmek istenen (vurgulanan) sözler tırnak içine alınır.
  Ülkemizde **"**çevre**"** konusunda yetişen duyarlı olan kişi pek az.
- Tırnak içine alınan başlıklardan sonra kesme işareti kullanılmaz.
  "Nutuk**"**u okudunuz mu?
- Cümle içinde kitapların ve şairlerin adları tırnak içinde gösterilir.
  Şair bu şiire **"**Akıncı Türküsü**"** adını vermiştir.

ÜNLEM İŞARETİ (!)

- Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konur.
  Yeter, susun artık**!**
  "Allah Allah**!**" Nerede çocuk?
- Hitapların ve seslenmelerin sonuna gelir.
  Ey Türk Gençliği**!**
- Parantez içindeki ünlem (!) işareti söylenilene inanılmadığı, alay edildiği anlamını verir.
  Rıfkı, sınıfın en akıllı **(!)** öğrencisidir.

Yusuf ADAR -Türkçe Öğretmeni